

Izabela Tomala

I Ogólnopolska Konferencja Naukowa na temat: "Nauczyciel, Wychowawca, Terapeuta". Problemy, zagrożenia, metody pracy. Licheń, 8–9 kwietnia 2008 roku

Kultura i Edukacja nr 2, 189-196

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

rozwoju (produkcyjność, konkurencja, rola państwa) są zgodne z ustaleniami ekonomii. Pojęcie wydajności jest przez autora nieświadomie używane w dwojakim znaczeniu, co prowadzi do mieszania kategorii ilości z wartością. Konkurencja jest natomiast odpowiedzialna za przyspieszenie wzrostu w warunkach stabilizacji, która jest jej zaprzeczeniem. Bardzo ciekawie jest przedstawiona analiza relacji pomiędzy państwowym interwencjonizmem a tempem wzrostu gospodarczego.

Recenzując, została napisana zgodnie z zaleceniami Ludwiga von Missesa, by problemy ekonomiczne rozpatrywać poprzez fakt rzadkości oraz posługując się licznymi podstawowymi prawami ekonomii, takimi jak prawo związków, korzyściami podziału pracy, korzyściami pieniądza, naturą środka wymiany czy cyklem koniunkturalnym⁹. Wybitny ekonomista Jorg Guido Huelsmann twierdził, że jest to jedyna metoda ogarniana natury praw ekonomicznych i odkrywania błędów i niespójności¹⁰.

Sebastian Kluz

Izabela Tomala: I Ogólnopolska Konferencja Naukowa na temat: „Nauczyciel, Wychowawca, Terapeuta”. Problemy, zagrożenia, metody pracy. Licheń, 8–9 kwietnia 2008 roku.

Konferencji towarzyszyło motto autorstwa Jana Pawła II „Człowiek jest wielki nie przez to, co posiada, lecz przez to, kim jest, nie przez to, co ma, lecz przez to, czym dzieli się z innymi”. Zaadresowana była do środowisk naukowych, jak również do nauczycieli wychowawców wszystkich poziomów kształcenia oraz do opiekunów i terapeutów pracujących z niepełnosprawnymi z różnych grup wiekowych. Jej tematyka dotyczyła zagrożeń procesów wychowania i nauczania, sposobów zapobiegania im, problemów pojawiających się w pracy w uczniach, studentami, osobami dorosłymi i niepełnosprawnymi oraz współczesnych metod pracy nauczyciela, wychowawcy, terapeuty.

Konferencja zgromadziła około 100 uczestników z różnych ośrodków naukowych. Zgłoszono 26 referatów, zaprezentowano natomiast 24. Podczas tego dwudniowego spotkania panowała bardzo miła atmosfera, która sprzyjała twórczym przemysłeniom.

Oficjalne otwarcie poprzedzone zostało występem artystycznym, podczas którego zobaczyć oraz usłyszeć można było uczniów Szkoły Muzycznej w Koninie, grających na gitarze, flecie oraz akordeonie. Dopiero po tym występie dr Adam Gogacz z WSHE w Łodzi wyeksponował cel konferencji – dzielenie się z innymi ludźmi swoją wiedzą, umiejętnościami, przemysłeniami, doświad-

⁹ L. von Misses, *Ludzkie działanie. Traktat o ekonomii*, Warszawa 2007.

¹⁰ Wywiad dla polskiego Instytutu Ludwiga von Missesa, Matusz Machaj, Piotr Mastalerz, Paweł Skrzynecki, www.misses.pl.

zeniami. Wskazał, iż w dzisiejszym świecie, w którym następuje tak szybki rozwój cywilizacyjny, bardzo ważne jest, aby nauczyciel łączył w sobie funkcje wychowawcy, opiekuna, terapeuty – w sferach zarówno myśli, duszy, emocji, jak i wiedzy.

Merytoryczna część obrad rozpoczęła się wystąpieniem M. Dudzikowej, zatytułowanym *Samowychowanie – wokół teorii i praktyki*, któremu towarzyszyło motto: *Pomyśl w sobie, stań się na nowo*. Profesor dociekała istoty pracy nad sobą, szukając odpowiedzi na pytanie: dlaczego jedni pracują nad sobą, a inni nie podejmują tego wysiłku? Wskazała, jak ważna jest owa praca, zarówno dla ucznia, jak i dla nauczyciela wychowawcy, który nie może godzić się na własną przeciętność. W dzisiejszym świecie istotne jest, aby człowiek sam wyznaczał sobie cele oraz programował twórczą pracę nad sobą. W dalszej części referatu jego autorka zobrazowała różnorodność funkcji pracy nad sobą, od adaptacyjnej, rekonstrukcyjnej, autoregulacyjnej, samozachowawczej aż po pracę nad sobą, jako poczucie własnej wartości i godności. Odnosząc się do stwierdzenia Bogdana Suchodolskiego „wychowanie mimo wszystko”, zmodyfikowała je do formy „samowychowanie mimo wszystko”. Zauważyła, iż w dzisiejszym świecie młodzież zdaje sobie sprawę z tego jaka jest, ale niestety nie posiada wiedzy mówiącej o tym, jaka chce być, dokąd ma dążyć, wobec czego nie zauważa dysonansu pojawiającego się na styku wizji „ja realnego” z „ja idealnym” – wszystko to prowadzi do braku odczucia konieczności pracy nad sobą. Przedstawiła koncepcję pracy nad so-

bą, jej fazy od poznawczo-oceniającej, przez idealizacyjną, realizacyjną, aż po kolejną poznawczo-oceniającą.

Po przerwie kawowej zgromadzeni mogli wysłuchać wystąpienia Janusza Gęsickiego z Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie na temat: *Zrozumieć szkołę. Pozaszkolne uwarunkowania kulturowe i społeczne*. Celem wykładu było poszukiwanie odpowiedzi na cztery pytania, a mianowicie: 1. Dlaczego uczniowie nie myślą? 2. Dlaczego uczniowie są wredni? 3. Dlaczego nauczyciele nie są mistrzami? 4. Dlaczego rodzice „olewają” szkołę? Odpowiedzi na te pytania profesor szukał w innych niż pedagogika dyscyplinach naukowych, bowiem zjawiska zachodzące w szkołach są w głównej mierze warunkowane czynnikami społecznymi i kulturowymi. Wniosek: polscy uczniowie nie potrafią sami poszukiwać wiedzy, ani nawet posiadanej wiedzy wykorzystywać, ponieważ zjawisko to jest wpisane w uwarunkowania kulturowe, które determinowały sposób myślenia o kształceniu ogólnym, jako apraktycznym. Profesor wykazał, iż brak zaufania jest cechą charakterystyczną naszego społeczeństwa, a ponadto jest on wynikiem doświadczeń historycznych, tradycji kulturowych, co skutkuje „wredotą uczniowską”. Odwołując się do teorii organizacji zarządzania, do analizy dotyczącej kultury organizacyjnej, dowodził też, iż w szkole panuje tzw. „kultura rutyniarzy”, charakteryzująca się wolnym tempem przepływu informacji zwrotnych oraz małym ryzykiem podejmowanych działań, wobec czego trudno jest wymagać od nauczycieli, aby byli mistrzami indywidualizujący-

mi procesy zarówno wychowawcze, jak i edukacyjne. Przeszedł następnie do zaprezentowania występujących dwóch typów zbiorowości: zbiorowości wspólnotowej oraz stowarzyszenia, podkreślając, iż żyjemy dziś w społeczeństwie masowym, nie przywiązując się do miejsc, sytuacji. Żyjemy coraz bardziej w stowarzyszeniach, oddalając się tym samym od wspólnoty, którą cechowało pokrewieństwo, braterstwo, uczestniczenie we wzajemnych stosunkach, jako osobowości. Profesor przytoczył myśl Bogdana Jałowieckiego: „Społeczeństwo zamieszkuje miejsce, zbiorowość zaś zaludnia obszar. Miejsce jest doskonale znane, przyswojone, własne, obszar natomiast jawi się, jako niczyj i obcy”. W takich realiach nie możemy wymagać od rodziców, aby przejawiali oni zainteresowanie szkołą.

W problematykę pedagogiki polskiego mesjanizmu wprowadził uczestników konferencji dr hab. ks. Mirosław Michalski. W swoim referacie wskazywał korzenie mesjanizmu w ogóle. Zaznaczył przy tym typowo słowiański charakter mesjanizmu polskiego. Wystąpienie to było okazją do poznania związku łączącego pedagogikę mesjanizmu, z filozofią i etyką. Podkreślał on, iż pedagogika bez korzeni jest nauką martwą; przedstawił również twórców polskiego mesjanizmu.

Następny referat, autorstwa dr Barbary Nowak z WSHE w Łodzi, przedstawiał *nauczyciela, jako terapeutę w traumatycznych wydarzeniach w życiu ucznia*. Ukazany został bardzo szeroki kontekst roli nauczyciela. Wystąpienie to oparte było o własne doświadczenia, płynące z pracy terapeutycznej.

Na koniec padło stwierdzenie, iż istnieje konieczność odkrycia wielkich możliwości terapeutycznych, tkwiących w postawach wychowawców.

O młodzieżowych interpretacjach roli i kompetencji współczesnego nauczyciela mówiła dr Violetta Kopińska z UMK w Toruniu. Przedstawiła wyniki własnych badań, którymi objęła reprezentatywną grupę toruńskich 18-latków. Wykazała, iż uczniowie przejawiają wielką potrzebę dialogu z nauczycielem, który powinien pełnić jednocześnie rolę wychowawcy. Owa potrzeba posiadania wychowawcy leży dzisiaj niejako w sprzeczności z pozycją funkcji wychowawczej, spychanej na dalszy plan przez kompetencje dydaktyczne nauczyciela. Przedstawione zostały postulaty uczniów, dotyczące kompetencji i roli współczesnego nauczyciela. M.in. zagadnienie koncepcji własnych ról nauczyciela, zarówno z pozycji „ja”, czyli jaki nauczyciel chciałby być dla uczniów, jak i z pozycji „oni”, mówiącej o tym, jak nauczyciel chciałby być postrzegany przez uczniów. We własnych koncepcjach roli nauczyciela z pozycji „ja” dominują funkcje dydaktyczne, natomiast w koncepcji rozpatrywanej z pozycji „oni” na pierwszy plan wysuwają się wychowawcze funkcje nauczyciela.

Dr Barbara Olszewska z WSHE w Łodzi przedstawiła referat zatytułowany: *Rola nauczyciela w rozwiązywaniu konfliktów w środowisku szkolnym*. Autorka wyszła od stwierdzenia, iż: „nie może być mowy o kształceniu, ani o wychowaniu bez efektywnego komunikowania się”. Przedstawiła za Gardnerem koncepcję komunikacji interpersonalnej.

nalnej, aby stworzyć tło do ukazania faktycznej pozycji nauczyciela w szkole. Omówione zostało zagadnienie różnorodnych konfliktów, czyli rozbieżności interesów, oraz skutki, które dają o sobie znać w sytuacji, gdy konflikt bywa ukrywany, ignorowany, bagatelizowany. Uwzględniono pięć grup konfliktów, u podłoża których leży rywalizacja, a mianowicie konflikty: relacji, danych, wartości, struktury, interesów. Zaprezentowane zostały procedury, które można wykorzystać przy rozwiązywaniu konfliktów, takie jak: arbitraż, negocjację, a zwłaszcza mediację. Wystąpienie podsumowane zostało zdaniem: „Rzecz nie w tym, co robisz, lecz w tym, co zobaczą, rzecz nie w tym, co mówisz, lecz w tym, co usłyszą”.

Następny referat wygłosił mgr Marek Piskulski. Nosił on tytuł: *Lekcje i zajęcia ciekawe. Nauczyciel kreatywny, uczeń kreatywny – metody pracy z dziećmi i młodzieżą zdrową i zaburzoną*. Wystąpienie to bardzo wyraźnie podkreślało znaczenie inteligencji kreatywnej oraz konieczność stwarzania uczniom przez nauczycieli warunków do kreatywnego rozwoju. Prelegent przedstawił funkcje aktywności twórczej oraz stosowane przez siebie metody rozbudzania zainteresowań uczniów. Wyraził też przeświadczenie, iż twórcze zachowania jednego nauczyciela udzielają się innym, dlatego warto je podejmować.

Zagadnienia terapii młodzieży społecznie niedostosowanej w modelu humanistyczno-transcendentalnym przedstawiła dr Anetta Jaworska z WSHE w Łodzi. W swoim wystąpieniu próbowała odpowiedzieć na pytanie: czym jest wyżej wspomniana terapia

oraz co może powodować? Wyszła od koncepcji człowieka – rodzi się on dobry. Zadaniem nauczyciela wychowawcy staje się wówczas budzenie tego, czasami uśpionego dobra. Tę dobrą naturę człowieka budzić może tylko taki nauczyciel, który posiada otwarte horyzonty myślowe. Doktor przedstawiła transcendencję jako zdolność człowieka do przekraczania granic, do wychodzenia poza siebie. W dalszej części referatu ukazane zostały zadania terapii opartej na modelu transcendentalnym, do głównych zaliczyła: autorefleksję oraz doświadczenie poczucia winy – dzięki którym człowiek coraz bardziej stawałby się autorem swojego życia, a nie pełnił w nim tylko roli aktora.

Kolejne wystąpienie zaprezentowało *metodę audytywno-werbalną w edukacji dzieci z wadą słuchu w wieku przedszkolnym*. Autorem jego była mgr Beata Wawrzyniak-Chrzanowska z WSP w Łodzi, ukazująca jak ważną rolę do spełnienia ma wychowawca terapeuta w przedszkolu i nie tylko, w stosunku do dzieci z wadą słuchu. Podkreśliła, iż okres przedszkolny stanowi najbardziej istotny moment dla przebiegu rehabilitacji dziecka z tą wadą. Poruszyła też zagadnienia podstawy wychowania słuchowego, jak również celu metody audytywno-werbalnej.

Przedostatni referat tego dnia dotyczył *rozwijania umiejętności terapeutycznych nauczycieli*. Wygłosił go dr Robert Parol z Akademii Pomorskiej w Słupsku. Wyszedł on od tezy, która brzmiała: „każdy człowiek, w każdym miejscu i czasie może zmieniać i rozwijać swoje relacje terapeutyczne”. Doznał podziału terapeutów na: pomagają-

cych profesjonalnych oraz nieprofesjonalnych, jednocześnie powołując się na liczne badania i wykazując, iż efektywność pracy terapeutów zarówno profesjonalnych, jak i tych nieprofesjonalnych, nie różni się niczym. W dalszej części wystąpienia ukazywał na czym ma polegać budowanie własnych kompetencji terapeutycznych.

Mgr Marcin Olejniczak z PWSZ w Kolinie zaprezentował referat kończący obrady pierwszego dnia, zatytułowany: *Nauczyciel wobec wyzwań kultury popularnej*. Autor podkreślił w nim funkcje, role i zadania nauczyciela, w stosunku do edukacji jako podsystemu społeczno-kulturowego. Poruszone zostały zagadnienia: konsumpcjonizmu, rozumianego jako unikanie cierpienia, przykrości, myślenia oraz komercjalizacji, do której dochodzi na rynku usług edukacyjnych. Wszystkie te zjawiska wymagają od nauczyciela postawy otwartej, refleksyjnej, ale i krytycznej.

Po tym wystąpieniu uczestnicy konferencji zwiedzili Bazylikę w Licheniu. Wieczorem natomiast, po całodziennych obradach wszyscy zebrani zostali zaproszeni na uroczystą kolację.

Drugi dzień konferencji rozpoczęły rozważania Heliodora Muszyńskiego z UAM w Poznaniu na temat: *Partnerstwa uczniów i nauczycieli w szkole*. Profesor postawił tezę, iż przeżywamy obecnie bardzo poważny ogólnokulturowy kryzys, polegający na narastaniu przepaści międzypokoleniowej, która odbija się szerokim echem na funkcjonowaniu szkoły, mającej problemy z dostosowaniem się do nowych warunków. Jesteśmy świadkami coraz bardziej wyraźnego

wydzielania się potężnej kultury młodzieżowej. Owa kultura nie jest niestety kulturą kontaktu, współpracy, wobec czego szkoła coraz bardziej staje się miejscem życia młodzieży, które nie jest w żaden sposób przez ową szkołę inspirowane, organizowane. Profesor zwrócił uwagę na zjawisko wytwarzania w szkole przez młodzież własnych struktur organizacyjnych, w żaden sposób niezwiązanych z oficjalnym życiem szkoły. Funkcjonowanie ucznia w tych nowych strukturach wywiera na jego osobę znacznie większy wpływ niż tradycyjne życie szkoły. W dalszej części wystąpienia scharakteryzowany został współczesny system szkolny: jego obronny, autorytatywny charakter, który jest obecnie przejawem nauczycielskiej bezradności. Aktywność ucznia w szkole jest zawsze wtórna, w stosunku do aktywności nauczyciela. Zobrazowane zostało zjawisko ubezwłasnowolnienia przez szkołę zarówno ucznia, jak i nauczyciela. Trudno mówić o podmiotowości ucznia, skoro jest on tylko wykonawcą poleceń nauczyciela. Problem tkwi w odrębności ról ucznia i nauczyciela, którą zauważył już Florian Znaniecki, mówiąc: *Uczeń w osobie nauczyciela widzi kogoś, kim nigdy nie będzie*. Jest to zaprzeczeniem wychowawczej funkcji szkoły. Profesor podkreślił w dalszej części, że człowiek kształtowany jest przez pełnione role. Za rolę w pełni „osobotwórczą” uznał rolę nienarzucaną. Jeśli nie zbliżymy do siebie ról pełnionych przez ucznia i nauczyciela, to wykluczmy wszelkie partnerstwo. Ucznia można włączać w czynności nauczyciela, jednakże uczeń musi do tego postulowanego partner-

stwa dojrzeć, dorosnąć, przechodząc od poziomu prowadzenia, przewodnictwa. Niestety polski system kształcenia załamuje się na przejściu od poziomu prowadzenia do przewodnictwa – wtedy też nauczyciel zaczyna przejawiać w kontaktach z uczniami niezyciową autokrację.

Po przerwie kawowej prof. Władysław Zaczyński z Uniwersytetu Warszawskiego przedstawił referat *Nauczyciel w konflikcie humanistycznego i technicznego widzenia jego osoby*. Na wstępie nawiązał do Ivana Illicha mówiąc, że jeśli zapyta się ucznia, komu zawdzięcza posiadaną wiedzę, to nigdy nie powie, że nauczycielowi. Jeśli natomiast ludzie starsi z rozrzewnieniem i sympatią wspominają swoich nauczycieli – jest to tylko produkt sklerotycznych zmian. Profesor dokonał podziału rzeczywistości na zastaną i tworzoną. W tej drugiej wyróżnił rzeczywistość techniczną i humanistyczną, które bardzo często znajdują się względem siebie w konflikcie. Rozum techniczny inaczej widzi i odbiera świat niż rozum humanistyczny. Podkreślony został fakt, iż cechą rozumu technicznego jest odchodzenie od wartości etycznych. Profesor dokonał technicznego oglądu nauczyciela oraz wskazał, iż miejscem spotkania się rozumu technicznego i dydaktyki jest wzrastająca ingerencja złożonych środków technicznych, która umożliwia nauczanie bez udziału nauczyciela. Prof. przywołał apel Jana Jakuba Rousseau, aby wracać do natury. Zauważył, że następuje dziś uprzedmiotawianie człowieka, przez redukcję jego myślenia, dzięki komputerowi oraz Internetowi. Nie można redukować procesu dydaktycznego do procesu czy-

sto technicznego, gdyż musi się on opierać na wzajemnej więzi emocjonalnej, która leży u podstawy powodzenia tego procesu. Więzy emocjonalna między nauczycielem a uczniem stanowi fundament wzajemnego dobra. Kończąc profesor wyraził postulat, aby humanizować świat techniki.

O ukrytym programie w polskiej szkole początku XXI wieku mówiła dr Ewa Przygońska z WSHE w Kaliszu. Przytoczyła definicję ukrytego programu autorstwa: Philipa Jacksona, Elizabeth Vallance oraz Edgara Friedenberga. Nawiązując do książki „Uczeń w teatrze życia szkolnego” – autorstwa Andrzeja Janowskiego – wyróżniła dwie odmiany ukrytego programu: za podręcznikami oraz za szkolną codziennością. Przeszła następnie do scharakteryzowania ukrytego programu początku XXI wieku oraz do przedstawienia wyników własnych badań dotyczących świadomości istnienia owego ukrytego programu zarówno u nauczycieli, jak i u uczniów.

Dr Diana Gulińska-Grzeluska z WSHE w Kaliszu przedstawiła swoje rozważania dotyczące *muzykoterapii wobec dzieci przejawiających zachowania agresywne*, opierając je na wynikach własnych badań. Skupiła się na scharakteryzowaniu jednej z metod muzykoterapii, a mianowicie na mobilnej rekreacji muzycznej oraz na efektach, jakie może ona przynieść, w stosunku do dzieci przejawiających szereg zachowań agresywnych. Referat ten zapoczątkował cykl wystąpień bardziej specjalistycznych.

Na temat *grupowej terapii logopedycznej oraz tego, czy jest ona wyborem, czy przymusem* mówiła mgr Agnieszka Hamerlińska

z UKW w Bydgoszczy. Nakreślone zostały główne cele pracy logopedycznej, jak również kryteria, które powinny być brane pod uwagę podczas tworzenia grup terapeutycznych. Konkluzja tego wystąpienia była następująca: nie należy tworzyć grupowej terapii logopedycznej, gdyż przynosi ona znacznie gorsze rezultaty niż terapia indywidualna, niestety jednak warunki nie pozwalają dzisiaj jeszcze na to, żeby każde dziecko, które takiej pomocy wymaga, zostało objęte terapią indywidualną.

Kolejny referat dotyczył *wybranych psychospołecznych problemów dzieci i młodzieży z trudno leczącą się padaczką, w ocenie ich rodziców*, a wygłosiła go dr med. Barbara Wiśniewska. Celem jej było ukazanie podmiotu, jakim jest dziecko z padaczką. Podkreślony został wieloczynnikowy wpływ chorób na fizyczne, psychiczne, jak również społeczne funkcjonowanie jednostki.

Dr Agnieszka Gutowska-Wyka oraz mgr Magdalena Nadworna-Cieślak, obie z WSHE w Łodzi, przybliżyły zebranim zagadnienie *poczucia koherencji, jako zasobu, który sprzyja zachowaniom zdrowotnym młodzieży*. Zachowania zdrowotne mają udział w warunkowaniu zdrowia, jak również w powstawaniu chorób – szczególnie serca i nowotworów. Autorki wystąpienia przedstawiły wyniki własnych badań, ukazujące alarmujący stan zachowań związanych ze zdrowiem wśród Polaków oraz zależności między poziomem poczucia koherencji, a ilością oraz jakością zachowań zdrowotnych. Konkluzja brzmiała następująco: poczucie koherencji nie może być tylko konstruktem teoretycznym, lecz powin-

no być bazą do tworzenia oddziaływań wychowawczych i pedagogicznych.

Na temat *aspiracji życiowych uczniów gimnazjów z małych miast województwa łódzkiego* mówił dr M.W. Wójtowicz z Uniwersytetu Łódzkiego. Przedstawił wyniki własnych badań, których celem było sprawdzenie, w jakim stopniu gimnazjum inspirowane aspiracje życiowe swoich uczniów. Zmieniają się one w kolejnych klasach, a jednocześnie pozostają w związku z odmiennymi w okresie dorastania zainteresowaniami dziewcząt i chłopców. Innymi wskazywanymi uwarunkowaniami jest prestiż zawodu rodziców, osiągnięcia szkolne, samodoskonalenie się.

Swoimi refleksjami dotyczącymi *nauczyciela przedmiotów zawodowych w realiach szkoły średniej* podzieliła się mgr Wioletta Brzychcy z WSHE w Koninie. Zarysowane zostało między innymi zagadnienie obszarów nauczycielskich kompetencji, problem niewystarczającego przygotowania praktycznego nauczycieli do poprawnego wypełniania swej roli zawodowej, jak również zjawisko bardzo szybkiej dezaktualizacji podręczników do nauki przedmiotów zawodowych.

W tematykę *nowych wyzwań edukacji medialnej* wprowadziła uczestników konferencji mgr Wioletta Poturlała. Ogół odbiorców pedagogiki medialnej został podzielony na: cyfrowych imigrantów oraz pokolenie cyfrowe. W oparciu o raport „Dzieci aktywne online” scharakteryzowane zostały najbardziej aktywne grupy internautów oraz strony najczęściej odwiedzane i dominujące motyw.

Przedostatnia swój referat przedstawiła mgr Agnieszka Tomaszewska z WSHE w Koninie, a brzmiał on: *Nauczyciel na miarę XXI wieku*. W wystąpieniu swoim podkreśliła konieczność zdania sobie przez nauczycieli sprawy z tego, że wywierają oni świadomie oraz nieświadomie bardzo duże wpływy na emocjonalny, społeczny, jak również osobowościowy rozwój każdego dziecka, z którym się zetkną. Przypomniała, iż nauczycielem się nie bywa – nim się jest. Starła się odpowiedzieć na pytanie, jak być dobrym nauczycielem oraz jakie cechy powinien posiadać idealny nauczyciel.

Konferencję zamknęło wystąpienie mgr Iwony Chmielewskiej z WSHE w Koninie, na temat *roli i zadań nauczyciela akademickiego*.

Wszystko to wskazuje, że Licheń przez dwa dni stał się miejscem wymiany szeroko pojętej myśli pedagogicznej. Spotkanie to ma zaowocować publikacją, na którą złożą się wszystkie wygłoszone referaty, przez co cel konferencji, którym było również dotarcie z nowymi ideami i pomysłami do szerokiego grona odbiorców, w celu zwiększenia efektywności pracy, zostanie osiągnięty.

Konferencja ta była pierwszą, w której brałam udział. Udając się na nią miałam nadzieję poszerzyć swoją wiedzę pedagogiczną, poznać nowe metody pracy z uczniem oraz wysłuchać konstruktywnych dyskusji, które moim zdaniem obrazują wartość spotkania, gdyż pozwalają krystalizować poglądy, dają możliwość zrodzenia się nowych wizji czy pomysłów. O ile cel pierwszy, głównie dzięki wystąpieniom Profesorów: Marii Dudzikowej, Janusza Gęsickiego, He-

liodora Muszyńskiego oraz Władysława Zaczyńskiego – którzy w sposób bardzo otwarty i przystępny dzielili się swoimi przemyśleniami, dając zebranych część siebie, został jak najbardziej osiągnięty – o tyle moje pozostałe oczekiwania niestety nie zostały spełnione. Większość osób, które przedstawiały swoje referaty, miała wielki problem, żeby zmieścić się w założonym limicie czasowym. Zdarzało się, że referenci nawet nie docierali do połowy swojego wystąpienia, a już musieli kończyć, w efekcie czego zebrani nie byli w stanie poznać tego co istotne. W moim odczuciu fakt ten burzy zupełnie zasadność organizowania tego, typu spotkań. Moje największe zastrzeżenia budzi brak jakiegokolwiek dyskusji podczas trwania owej konferencji. Być może organizatorzy uznali ją za zbędną... Po żadnym referacie nie było możliwości wyrażenia własnego zdania czy zadania pytania, gdyż prowadzący od razu zapowiadał kolejne wystąpienie. Odniosłam wrażenie, które być może jest błędne, że większe znaczenie dla organizatorów miała ilość zaprezentowanych referatów, a nie twórcza dyskusja, która mogła się po niektórych z nich wywiązać, a przecież owa dyskusja bądź polemika była zazwyczaj ważniejsza niż suche informacje zalewające uczestników konferencji.

Izabela Tomala